# אגרות הראי"ה - כרך ד' - אגרת ארסא

## תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** כ"ז מרחשון תרפ"ה - לונדון
**נמען:** הרב משה יצחק סגל, מנצ'סטר

הרב קוק היה שמח לפגוש את ידידיו, אבל קשה לו להתעכב בגולה. בהלכה: על סברת 'יחצי דברי' - אם מועיל כשהעדים יודעים שאחרים ישלימו, היה צריך להועיל גם בחצי עדות, ולכן צריך לומר שזו גזירת הכתוב. ועוד: דבר המשלים עניין שלם נחשב שלם (כמו שיורי טהרה בנטילת ידיים), וכך בעדות על חזקה לדעת הרי"ף.

### עיקרי הדברים

- אין אפשרות להתעכב.
- הלכה: חצי דבר בעדות.

### נוסח האגרת

ב"ה[1]. כ"ז מ"ח[2] פ"ה לונדון

שלו'[3] וברכה באה"ר[4] לכ'[5] ידי"נ[6] הרב המאוה"ג[7] אוצר תו"י[8] סוע"ה[9] זוכה ומזכה מוהר"ר[10] משה יצחק סג"ל[11] שליט"א[12]

ר"מ[13] דק' מנשסטר יצ"ו[14] וכא"ל[15] והמסתופפים בצלתי', שלום וברכת עולמים אחדשה"ט[16] באה"ר. בשמחה קראתי נועם דברי קדשו ותודה רבה על ברכתו הנאמנה ורגשי ידידות אמת אשר הביע בדבריו היקרים, ולי מה יקר היה אם יכולתי להתראות עם בחירי אהובי מידי עברי ונודי בגולה, וביחוד כאשר עיני ולבי הוא לבצר את יסוד הקודש של דגל ירושלם ורוממות קדושת ארצנו הקדושה בלב בני עמנו עם קדוש, וקביעות יסוד לבנין הישיבה המרכזית לישראל בירושלם אשר החלה העבודה בע"ה[17] להעשות, אבל אין דנים אפשר

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 מ"ח - מרחשון
3 שלו' - שלום
4 באה"ר - באהבה רבה
5 לכ' - לכבוד
6 ידי"נ - ידיד נפשי
7 המאוה"ג - המאור הגדול
8 תו"י - תורה ויראה
9 סוע"ה - סיני ועוקר הרים
10 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
11 סג"ל - סגן לויה (כינוי משפחה ללויים)
12 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
13 ר"מ - ראש מתיבתא
14 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
15 וכא"ל - וכל אשר לו
16 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
17 בע"ה - בעזרת השם

משא"א[18], כי קשה עלי מאד להתעכב בגולה, מפני כמה ענינים נכבדים וגדולים באה"ק[19] ובעקו"ת[20] תובב"א[21], והנני בזה חותם בברכה נאמנה ואה"ר[22] כנה"י[23] ונפש ידי"ע[24] דוש"ת[25] מלונ"ח[26], אברהם יצחק הכהן קוק ובמה שהעיר כת"ר[27] בסברא של דבר ולא ח"ד[28]. כעין טעד"קנ[29] משום שאין העדים אם עדותם מועילה אינם מדקדקים בה, הדבר קשה קצת, דא"ה[30] גם בחצי דבר ממש משכח"ל[31] שיודעים שאחרים מוכנים להעיד על חצי הדבר השני, והי'[32] צריך להועיל וגם בחצי דבר וחצי עדות, כאחד אומר אחת בגבה ואחד אומר אחת בכרסה', היה ג"כ[33] ראוי להיות הדין נותן שאם אחד יודע שיש שני שמשלים עדותו היה צריך להיות עדותם כשרה, ולא מצינו שום חילוק בזה א"כ[34] ע"כ[35] צריכים אנו לומר דגזה"כ[36] היא.

והסבר של עדי מכירה דצריכין לעדי גניבה, שמועיל לכ"ע[37] משום דעדי גניבה ל"צ[38] לעד מכירה', י"ל[39] דכלל גדול הוא שכל דבר הבא להשלים איזה ענין שלם נחשב ג"כ לענין שלם ויש משל ע"ז[40] בנטילת ידים דבתחילה צריך רביעית שלם, ומאחר שהי'[41] כבר השיעור, שיורי טהרה ג"כ חצי שיעור ג"כ די, ע"כ י"ל דכ"ע[42] ס"ל[43] דמה שמצטרף לדבר שלם לא נחשב כבר חצי דבר מצד מדת התורה, בנלע"ד[44] בחפזי והדבר צריך תלמוד. נ.ב. ומצאנו דסברת ברירה

---

18 משא"א - משאי אפשר
19 באה"ק - בארץ הקודש
20 ובעקו"ת - ובעיר קודשנו ותפארתנו
21 תובב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
22 ואה"ר - ואהבה רבה
23 כנה"י - כנפשו היקרה
24 ידי"ע - ידידו עוז
25 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
26 מלונ"ח - מצפה לנחמת ציון
27 כת"ר - כבוד תורתו
28 ח"ד - דורש פענוח
29 טעד"קנ - דורש פענוח
30 דא"ה - דברי אלקים הם ("אלו ואלו"); אחרת: דאי הכי
31 משכח"ל - משכחת לה (מוצאים מצב כזה)
32 והי' - והיה
33 ג"כ - גם כן
34 א"כ - אם כן
35 ע"כ - על כן
36 דגזה"כ - דגזירת הכתוב
37 לכ"ע - לכולי עלמא
38 ל"צ - לא צריך
39 י"ל - יש לומר
40 ע"ז - על זה
41 שהי' - שהיה
42 דכ"ע - דכולי עלמא
43 ס"ל - סבירא ליה
44 בנלע"ד - בנראה לענ"ד - בנראה לעניות דעתי

לשלמות העניין מהניא לדי הריי"ף[45], דמשו"ה[46] מועילה עדות של שנים מיוחדות בחזקה, משום דהוי דבר שלם לגבי פירות, הוי ג"כ דבר שלם לגבי חזקה, וזהו דומה קצת לצירוף הני"ל[47]

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

45 הריי"ף - רבי יצחק אלפסי
46 דמשו"ה - דמשום הכי
47 הני"ל - הנזכר לעיל